ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1, II — telefon 25-95.

Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11—1; Administracja od 9—3.

Poznań, dnia 1 kwietnia 1932

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 30 zł, półrocznie 15 zł, kwartalnie 7,5 zł, zagranicą z przesyłką rocznie 36 zł, półrocznie 18 zł, kwartalnie 9 zł. Numer pojedyńczy 1,5 zł.

NR. 7 Wydawca: *Związek Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.* **ROK 11**

Apel Targów Poznańskich.

Patrjotyzm wyrażony przez obywateli w lojalnem spełnianiu szeregu obowiązków wobec państwa i narodu, znajduje ujście dla spontanicznego zaakcentowania przywiązania i gotowości obrony granic państwa i form jego ustroju w czasie świąt narodowych, które stają się podniosłym momentem spojrzenia wstecz na przebyty okres rozwoju i są wytyczną przyszłej pracy.

Nietylko jednak przejawy polityczne i kulturalne mają swoje rocznice. Choć bardziej codzienne, bardziej zmaterjalizowane, nie mniej jednak ważne dla narodu są sprawy gospodarcze, których niektóre przejawy stanowią nie mniejszą erę w rozwoju społeczeństwa, niż wygrana bitwa lub wielkie reformy socjalne.

Przez nadanie pewnym perjodycznym faktom gospodarczym odświętnego, radosnego nastroju, utrwalimy w pojęciach naszych i pojęciach pokoleń nadchodzących, że święto gospodarcze, jakiem są Targi Poznańskie, to dla społeczeństwa ważkie zjawisko, budujące i utrwalające na płaszczyźnie sobie dostępnej stanowisko Polski w świecie, a Wielkopolski w kraju.

Targi Poznańskie, mają już swoją tradycję, roznoszą imię Polski szeroko po świecie, choć nie przy dźwięku fanfar, lecz przy stuku maszyn do pisania, szeleście faktur i brzęczeniu telefonu, przy akompanjamencie tych efektownych akcesoryj, które mimo to decydują o naszem bogactwie i niezależności gospodarczej.

Dlatego — niech zrozumienie święta Targów Międzynarodowych przeniknie głęboko właśnie w dobie kryzysu społeczeństwo Polski Zachodniej, gdyż było ono zawsze pionierem myśli gospodarczej w Państwie, rozumiało misję kulturalną dobrobytu wszystkich warstw społecznych, potrafiło zdobyć się na postawienie strażnicy gospodarczej na pograniczu Europy przemysłowej i rolnej.

Niech to zrozumienie patrjotyzmu gospodarczego Wielkopolski przejawi się w tłumnem zwiedzaniu Targów, niech w żadnem oknie nie zbraknie małego plakatu targowego, jako symbolu lojalności dla instytucji powstałej wspólnym wysiłkiem dla dobra wszystkich. Niechaj każdy w miarę możności słowem i czynem pomoże w dziele budowy oświaty gospodarczej narodu.

O udział w Targach Poznańskich.

W czasie od dnia 1—8 maja b. r. odbędą się w Poznaniu Międzynarodowe Targi. Po dziesięciu latach istnienia, Targi nasze rozrosły się do poważnych rozmiarów dziś, jako instytucja Międzynarodowych Targów w Poznaniu posiada duże znaczenie dla życia gospodarczego Polski, ciesząc się niemniej poważnym autorytetem zagranicą.

Duży sukces, jak Targi odniosły już w kraju, jak z drugiej strony zdobyte należne stanowisko w stosunkach międzynarodowych, które jako Targi stosunkowo młode zdołały wywalczyć sobie w tak krótkim czasie, nakazują nam nie dopuścić do osłabienia ich poważnego charakteru i znaczenia.

Mimo ciężkiej sytuacji gospodarczej w kraju, nie wolno przemysłowi polskiemu, który w ciągu lat dziesięciu korzystał z usług Targów Poznańskich, odmówić im i w tym roku swego poparcia. Przemysł nasz, który zdał egzamin z swej sprawności organizacyjnej i administracyjnej, przezwyciężając tak długo wszystkie trudności kryzysu, zmuszony jest do maksymalnego naprężenia swej sprawności, aby przezwyciężać dalej, piętrzące się codzień nowe trudności.

Jednym z czynników sprawności była i jest zawsze celowa i racjonalna reklama i bezpośrednie zbliżenie się wytwórców do swych klijentów. Przemysł nasz winien być tu naśladowcą przemysłu zachodnio-europejskiego i amerykańskiego, które już dawno zrozumiały, że okresy kryzysów gospodarczych wymagają najintensywniejszej reklamy, największego wysiłku w kierunku zdobywania sobie odbiorców.

Najlepszą i stosunkowo niedrogą ku temu okazją będą niewątpliwie tegoroczne Międzynarodowe Targi Poznańskie. Związek Fabrykantów zachęcając Swych Członków do udziału w mających się odbyć Targach, pragnie dać nietylko wyraz swej największej życzliwości w stosunku do Targów, ale przedewszystkiem kieruje się względami na poważny interes przemysłu krajowego.

Zważywszy na powyższe momenty apeluje Związek do swych członków, aby przez swój udział choćby w najskromniejszym rozmiarze w Targach, zaakcentowali z jednej strony zrozumienie swych własnych interesów, jak z drugiej strony zaznaczyli, że tak pomyślnie rozwijająca się w ciągu pierwszego dziesięciolecia instytucja Międzynarodowych Targów w Poznaniu, nie jest im obojętną.

Sprawy podatkowe.

Jak rozumieć przepisy o komulacji podatku dochodowego.

Wobec mylnej interpretacji przepisów ustawy o państwowym podatku dochodowym, a zwłaszcza noweli do niej, wprowadzającej kumulację podatku dochodowego od uposażeń i wynikających stąd nieporozumień, min. Skarbu wyjaśniło zasady kumulacji podatku dochodowego i obliczania tego podatku od uposażeń:

Opodatkowaniu, według ustawy o państwowym podatku dochodowym podlegają dochody: z nieruchomości gruntowej własnej, użytkowanej lub dzierżawionej, z budynków, z przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych, z zajęć zawodowych i wszelkich innych zatrudnień o celach zarobkowych (wolne zawody, komiwojażerowie, pośrednicy itd.) z tantjem, z kapitałów pieniężnych i praw majątkowych, i wreszcie z wszelkiego rodzaju innych źródeł dochodu. Te wszystkie dochody nazywane dochodami fundowanemi stanowią pierwszy dział ustawy o państwowym podatku dochodowym. Od tych dochodów opłaca się podatek na podstawie sprawdzonych przez władze wymiarowe zeznań, składanych do dnia

1 maja każdego roku. Zeznania dotyczą dochodów osiągniętych w ciągu całego roku poprzedniego. W tym dziale dochodów podatek wymierzało się dotychczas i wymierza nadal od łącznej sumy uzyskanego dochodu z wymienionych wyżej rodzajów źródeł dochodowych. Wolne od podatku są tu dochody, których wysokość w ciągu roku była niższa od sumy 1500 zł. Ustawa o kumulacji podatku dochodowego nie dotyczy więc tego działu dochodów, a temsamem nic w obliczaniu podatku dochodowego od dochodów fundowanych się nie zmieniło. Przypomnieć należy, że przy składaniu zeznań należy wpłacić I-szą ratę podatku w wysokości pół sumy podatku, przypadającego od zeznanego dochodu.

Natomiast nowela do ustawy o państwowym podatku dochodowym, wprowadzająca kumulację, poczyniła zmiany w dziale 2-gim tej ustawy. Dział ten obejmuje dochody z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę. Według obowiązujących przepisów, które nie zostały zmienione ani w części przez nowelę o kumulacji, każdy pracodawca potrąca od dochodu, uzyskiwanego przez jego pracownika podatek według progresywnej skali, obliczając dochód pracownika w stosunku rocznym. To znaczy, że skalę procentowego potrącania podatku stosuje się do uposażenia rocznego i jeżeli wypada np. 4 proc., to w tym stosunku potrąca się podatek od uposażenia miesięcznego. Uposażenia wynoszące mniej jak 2500 zł w stosunku rocznym, są wolne od podatku.

Co oznacza kumulacja i jak ją należy obliczać? Jeżeli pracownik pobiera uposażenie nie od jednego chlebodawcy, od kilku np. od trzech, to opłaca on podatek według potrąceń, dokonanych przez tych trzech pracodawców z jego uposażeń. Potrącenia te dokonywane są według obowiązującej skali progresywnej, czyli, że pracownik opłaca w sumie niższy podatek od tego, jaki powinien zapłacić, gdyby pobierał uposażenie od jednego pracodawcy w wysokości tych trzech uposażeń włącznie. Wytłomaczmy to na przykładzie. Przypuśćmy, że pracownik pobiera uposażenie od trzech pracodawców. Od pierwszego pracodawcy pobiera po 300 zł miesięcznie i dwa razy w roku dodatkowe wynagrodzenia po 500 zł; w stosunku rocznym otrzymuje on 3600 plus 1000 a więc ogółem 4600 zł. Od tej sumy powinien zapłacić on podatku dochodowego 108,80 zł. Należy bowiem obliczać podatek jego stałej gaży od sumy rocznej, a więc od 3600 zł, co w tym wypadku wynosi 2,3 proc. Natomiast, jeśli chodzi o dodatkowe wynagrodzenie stałe, to przy każdem otrzymaniu 500 zł dodaje się je do sumy rocznego wynagrodzenia stałego, a więc 3600, co stanowi 4100 zł, i według obowiązującej skali progresywnej podatek należy obliczyć w stosunku rocznym 2,6 proc. Od drugiego pracodawcy pracownik nasz otrzymuje po 200 zł miesięcznie i 1 raz do roku 700 zł dodatkowego wynagrodzenia; w stosunku rocznym stałej gaży otrzymuje on 2400 zł plus 700 zł czyli ogółem 3100 zł. Od sumy tej winien zapłacić podatku 14 zł. Sumę tę oblicza się w ten sposób, że od stałej gaży wobec tego, że jest ona niższa od dwóch i pół tysiąca złotych, nie opłaca podatku wcale; natomiast od dodatkowego wynagrodzenia powinien zapłacić podatek, gdyż dodając 700 zł do 2400 zł otrzymuje 3100 zł, więc sumę wyższą od 2500 zł. Według obowiązującej skali od 3100 zł podatek oblicza się w wysokości 2 proc., a więc od 700 zł — 14 zł. Od trzeciego pracodawcy pracownik nasz pobiera 400 zł miesięcznie czyli w stosunku rocznym 4800 zł, a więc powinien zapłacić 134,40 zł podatku dochodowego. Łącznie pracownik nasz opłaca podatku 257,20 zł. Gdyby pracownik ten pobierał uposażenie od jednego pracodawcy, to podatek jego liczony byłby według wyższej skali i opłaciłby on wyższą sumę. W naszym przykładzie pracownik pobiera rocznie łącznego uposażenia 12 500 zł, według skali obowiązującej przypada od niego 662,500 zł, a zapłacił 257,20 zł, powstaje więc różnica w wysokości 405,30 zł. Ustawa o kumulacji podatku dochodowego nakazuje wpłacenie tej właśnie różnicy od łącznego wynagrodzenia, otrzymanego w ciągu ubiegłego roku od wszystkich służbodawców razem, a sumą podatku potrąconego w ciągu ubiegłego roku przez poszczególnych służbodawców.

Obliczenie różnicy tej powinno być złożone w urzędzie podatkowym do dnia 15 marca rb. przez samego podatnika, a więc tego, który otrzymywał w ciągu ubiegłego roku uposażenie z kilku źródeł. Równocześnie ze złożeniem tego obliczenia powinna być wpłacona pierwsza rata kwartalna, czyli jedna czwarta część tej różnicy. Raty kwartalne płatne są dnia 15. III. 5. VI., 5. XII. Do sumy tej różnicy należy doliczyć 10 proc. dodatek, który pobierany jest już od roku zeszłego przy uposażeniach na podstawie ustawy, nakazującej, że przy wszelkich wpłatach z tytułu niektórych podatków, na jakie ustawa ta została rozciągnięta, należy dopłacać 10 proc. dodatek. (Gazeta Handlowa).

O rozporządzenie wykonawcze do art. 105 polskiego prawa o spółkach akcyjnych.

Art. 105 pol. prawa o spółkach akcyjnych przewiduje możność ujawnienia wartości majątku w bilansie na podstawie nowego szacunku przez Komisję szacunkową, której skład i sposób działania ma określić rozporządzenie p. Ministra Przemysłu i Handlu. Takiego rozporządzenia dotychczas nie wydano.

W obecnych stosunkach gospodarczych staje się nieodzowną koniecznością wydanie rozporządzenia o komisjach szacunkowych dla spółek akcyjnych. Wobec niezmiernych strat, które ponoszą przedsiębiorstwa na swych dłużnikach i któremi są szczególnie dotknięte przedsiębiorstwa pracujące w kołach ziemiańskich, staje się koniecznem, aby umożliwić w bilansach ujawnienie rezerw, mieszczących się w majątku spółki akcyjnej, nowe oszacowanie tego majątku w myśl art. 105 pol. prawa akc. Wskutek tego nowego oszacowana przybrałby bilans wygląd, odpowiadający rzeczywistemu obecnemu stanowi rzeczy, co chroniłoby niektóre przedsiębiorstwa od przykrej ewentualności zgłoszenia upadłości lub proszenia o odroczenie wypłat. Ujawnienie rezerw, mieszczących się w majątku spółki akcyjnej (dochodzących nieraz do miljonów złotych), wstawianych dotychczas do bilansu po niskich cenach, nie odpowiadających ich rzeczywistej wartości, poprawi zaufanie społeczeństwa do spółki akcyjnej i dopomoże jej do przezwyciężenia obecnego kryzysu gospodarczego.

Możliwości przeszacowania aktywów spółki akcyjnej stoi na przeszkodzie brak rozporządzenia wykonawczego do art. 105 pol. prawa o spółkach akcyjnych i dlatego Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu zwróciła się (16. III. 32) do Ministerstwa Przemysłu i Handlu z prośbą o rychłe wydanie rozporządzenia wykonawczego o komisjach szacunkowych, wzmiankowanych w art. 105 pol. prawa o spółkach akcyjnych.

Powiększenie opłat stemplowych.

Sejm uchwalił już projekt ustawy, nowelizującej ustawę o opłatach stemplowych. Projekt przewiduje podwyższenie niektórych stawek ze względów budżetowych i wprowadza m. in. opłatę od fuzjonowania spółek akcyjnych. Ustawa nie przewiduje natomiast podwyższenia opłat od weksli, a szczególnie też weksli zagranicznych. Ustawa stwarza z drugiej strony pewne dogodności i zwalnia mianowicie od stempla pokwitowania, przychodzące z zagranicy, oraz obligi wystawione przez towarzystwa, dające kredyt bezprocentowy ubogiej ludności. Co do ostemplowania rachunków nowela daje możność obniżenia dotychczasowej stawki 2 pro mille. W myśl propozycji

Komisji budżetowej przyjęto, że wszelkie stawki związane z podaniami, pokwitowaniami i poświadczeniami, wnoszonemi do urzędów administracyjnych i do sądów, nie będą podwyższane.

Uchwalona nowela uwzględnia tym sposobem poniekąd postulaty, wysunięte przez Izby Przemysłowo-Handlowe.

Sprawy socjalne.

W sprawie projektu nowych ustaw socjalnych.

Projekty nowych ustaw socjalnych tj. ustawy o ubezpieczeniach społecznych, ustawy o zmianie ustawy o czasie pracy i ustawy o urlopach robotniczych nie mają wejść w życie drogą wyzyskania pełnomocnictw Prezydenta, lecz zwykłą drogą ustawodawczą. Pod obrady Sejmu będą one zatem wniesione na jesiennej sesji.

W warszawskich kołach przemysłowych uważa się, że ustawa o ubezpieczeniu społecznem, wykazująca tendencję do zrównania obciążeń i świadczeń społecznych przez ukrócenie tych ostatnich na niektórych odcinkach a stwarzająca z drugiej strony dodatkowy ciężar dla przemysłu Królestwa i Małopolski, nie daje przyczyn do zachwycania się oraz, że skoncypowanie jej umotywowane jest w rzeczywistości raczej obawą przed kompletnem załamaniem się finansów zakładów ubezpieczeń społecznych, a zwłaszcza Kas Chorych, niż chęcią przyjścia z pomocą życiu gospodarczemu. Zresztą istnieją wątpliwości czy kalkulacja Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej, będąca podstawą projektu, jest dosyć ścisła i zapewnia faktyczną równowagę wpływów i świadczeń nietylko w pierwszych latach po wejściu w życie projektu, ale i w późniejszym okresie, kiedy zwykle wzrastają ciężary, w miarę nabywania uprawnień przez ubezpieczonych.

Co do projektu ustawy o czasie pracy i o urlopach, istnieje przeświadczenie, że wprawdzie projekty te przewidują korzyści dla życia gospodarczego, które jednak w obecnych warunkach kryzysowych posiadają raczej potencjonalną wartość, podczas gdy ciężary dodatkowe nowe w razie wejścia w życie ustawy o ubezpieczeniu społecznem, byłyby natychmiast do ponoszenia przez zainteresowane sfery gospodarcze. Wobec tego istniała w sferach przemysłowych dążność do wszczęcia starań na terenie sejmowym o zniesieniu „iunctim" pomiędzy projektami ustawowemi, dotyczącemi czasu pracy i urlopów z jednej strony, a projektem ustawy o ubezpieczeniu z drugiej strony. Szanse usunięcia tego „iunctim", są jednak znikome.

Projektowane też były z tej samej strony niektóre poprawki do projektu ustaw o zmianie ustawy o czasie pracy i o urlopach.

Wobec odroczenia traktowania danych projektów do następnej sesji w jesieni, sprawa ta stała się tymczasem bezprzedmiotowa.

Kontrola w całem państwie zaświadczeń wydawanych bezrobotnym.

W związku z ujawnieniem szeregu niezgodnych z rzeczywistością zaświadczeń, wydawanych przez drobne zakłady pracy i nieodpowiedzialnych pracodawców, władze Funduszu Bezrobocia zarządziły przeprowadzenie kontroli tego rodzaju zaświadczeń na terenie całego Państwa. Dodać należy, iż zaświadczenie pracodawcy jest podstawą do udzielania bezrobotnemu zasiłków, a temsamem nieścisłe zaświadczenia mogą oddziaływać niekorzystnie na wydatki Funduszu Bezrobocia, które i tak oddawna już przekraczają ustawowe dochody. Kontrola przeprowadzona będzie pod kierownictwem Inspektorów Funduszu Bezrobocia. Podczas kontroli ma być zwrócona specjalna uwaga, czy okres pracy wykazany w zaświadczeniach, wydawanych robotnikom przez pracodawców, zgadza się z listami płac i czy odpowiada istotnemu stanowi rzeczy.

Po przeprowadzeniu tego rodzaju kontroli w woj. Śląskiem obejmie ona z kolei woj. Białostockie, Poznańskie, Zagł. Dąbrowskie i woj. Łódzkie.

Sprawy kolejowe, taryfowe i celne.

W sprawie noweli do ustawy o Państwowej Radzie Kolejowej.

Na terenie sejmowym powiodło się uzyskać zmiany w projekcie Rządu co do statutu Państwowej Rady Kolejowej. Zmiany te w przeważnej części odpowiadały życzeniom sfer gospodarczych.

W szczególności według projektu rządowego w art. 2 było powiedziane: „Rozważaniu i opinjowaniu Państwowej Rady Kolejowej **podlegają sprawy wnoszone przez Ministerstwo Komunikacji.**"

Na terenie sejmowym natomiast przechodzi co do artykułu 2 sformułowanie następujące: „Rozważaniu i opinjowaniu Państwowej Rady Kolejowej podlegają sprawy wnoszone pod jej obrady przez Ministerstwo Komunikacji bądź z własnej inicjatywy, bądź na wnioski członków Rady, a dotyczące dziedzin następujących itd. Następnie projekt rządowy chciał znieść art. 9 i 10, to znaczy dotychczasowy obowiązek Ministra Komunikacji do przedstawienia wszystkich spraw, należących do kompetencji Rady według art. 2 tejże Rady, do zaopinjowania, a przynajmniej do zakomunikowania jej swojej decyzji w razie bezpośredniego zadecydowania danych spraw w drodze nagłej.

Pozatem w mocy pozostaje także artykuł 6, który powiada: „W zakresie swej kompetencji Państwowa Rada Kolejowa może stawiać wnioski i zapytania do Ministra Kolei Żelaznych".

Inne postanowienia projektu rządowego, mianowicie ustalenie liczby i wykazu organizacyj, wysyłających delegatów do Państwowej Rady Kolejowej, niemniej jak liczby fachowców mianowanych przez Ministra Komunikacji, oraz usunięcie przedstawicieli dyrekcyjnych Rad Kolejowych ze składu Państwowej Rady Kolejowej pozostają w mocy.

Jeszcze w sprawie reformy taryf drobnicowych.

Uwagi i postulaty Związku Fabrykantów w Poznaniu, dotyczące reformy taryf drobnicowych, a które omawialiśmy w Nr. 6/32 „Życia Gospodarczego", dostały się wraz z podobnemi opinjami innych organizacyj gospodarczych do rąk autora reform, p. Chodkiewicza, b. przewodniczącego Komitetu Taryfowego Państwowej Rady Kolejowej.

Stanowisko jego odnośnie wniosków i dezyderatów sfer gospodarczych jest negatywne, jak to wynika z poniższego wyciągu jego listu.

„Jak z wykazów na tablicy III wynika, projektowane obniżenie stawek taryfowych w klasie I i II a po części i III objęłoby poważną większość towarów przewożonych jako drobnica. Już z tego tytułu wskazana jest ostrożność przy wydawaniu takiej lub innej opinji. Aby sobie jednak zdać dokładnie sprawę, czy i dlaczego można poświęcić większość dla salwowania interesów mniejszości, zrobiłem z dostarczonego mi przez Ministerstwo Komunikacji materjału statystycznego wyciąg, zawierający jakościowo i ilościowo **towary klasy IV** przewiezione w roku 1930 — jako

drobnica. Boć wszak głównie o te towary rozchodziło się panom, którzy oświadczyli się przeciw projektowanej reformie.

Wyciąg ten znajduje się na tablicy V i cóż z niego wynika?

Otóż przedewszystkiem największa pozycja t. j. **„wyroby młynarskie"** należy tylko omyłkowo do klasy IV, bo po myśli znancj decyzji P. R. K., zaakceptowanej przez Ministerstwo Komunikacji mąka etc. winna być zrównana taryfowo ze zbożem i jeżeli została z niem zrównana istotnie w klasie wagonowej 9, to niema powodu różniczkowania w klasach drobnicowych. Sfery gospodarcze powinny zatem, mojem zdaniem, domagać się przeniesienia wyrobów młynarskich do taryfy wyjątkowej, która będzie ustanowiona dla drobnicy towarów klasy V, a nie żądać zatrzymania klasy IV. Podobnie przedstawia się sprawa z drugą, wielką pozycją, t. j. otręby i inne pasze treściwe. Otręby powinny być tam conajmniej gdzie jest, względnie będzie mąka.

Wreszcie trzecia z rzędu, największa pozycja mieszanki nawozowe należy niewątpliwie do taryfy wyjątkowej M. II i zaiste nie wiem jak się do statystyki klasy IV. dostała. Jeżeli powyższe trzy pozycje odpadną, to liczba towarów, którym grozi podwyższenic taryfy skurczy się blisko o połowę a w takim razie trudno będzie uzasadnić dlaczego chce się zatrzymać obecne taryfy drobnicowe i uniemożliwić obniżenie ich dla olbrzymiej większości towarów. O argumencie elastyczności taryfy nie chcę się rozwodzić, gdyż elastyczność może działać też w kierunku przeniesienia towaru z klasy tańszej do droższej."

W końcu musimy zaznaczyć, że projekt ten został przyjęty przez Komisję Międzyministerjalną w dniu 2 marca br. i zatwierdzony przez Ministra Komunikacji. Równocześnie zostały przeniesione do zniżonej klasy wyjątkowej poycje mieszanek nawozowych, pasz treściwych i raków eksportowych.

Wprowadzenia nowej taryfy można oczekiwać nie wcześniej niż od 1 maja rb.

Złagodzenie zaostrzeń w stosunkach polsko-niemieckich.

W ostatnich dniach doszło między Polską a Niemcami do pewnego porozumienia w sprawie obrotu towarowego, które polega właściwie na obustronnem zapewnieniu unikania dalszych zaostrzeń celnych i ograniczenia dotychczasowych zarządzeń bojowych w tej dziedzinie. I tak obie strony ograniczyły stosowanie swych taryf maksymalnych jedynie do tych artykułów, które podlegały zakazom i cłom bojowym już od roku 1925. Ponadto Niemcy zgodziły się na pewne ustępstwa w dziedzinie przywozu polskich produktów hodowlanych, których eksport do Niemiec został tak poważnie zahamowany. Rząd polski zaś zezwolił na określony ilościowo przywóz niemiecki z dziedziny towarów, objętych zakazami przywozowemi z grudnia ub. r., przyczem oparto się na cyfrach z r. 1931.

Porozumienie samo ma charakter tymczasowy, co zostało wyraźnie podkreślone faktem, że obie strony zastrzegły sobie możność wypowiedzenia swych ustępstw w terminie 2-miesięcznym. Istotną zaś treścią porozumienia jest cofnięcie zaostrzeń celnych i przywrócenie warunków obrotu towarowego polsko-niemieckiego do stanu z 1931 r.

Z Targów.

Samochody na Targach Poznańskich.

Bureau Permanent des Constructeurs d'Automobiles w Paryżu nadało Targom Poznańskim, wzorem lat ubiegłych pozwolenie na udział firm samochodowych. Pozwolenia te nie są wszędzie dawane, np. odmówiono go ostatnim Targom w Bordeaux, które wobec tego musiały wymówić stoiska firmom samochodowym, które się już były zgłosiły. W roku bieżącym będziemy świadkami przestawienia przemysłu samochodowego na taniość nietylko w zakupie, lecz i w utrzymaniu. Naogół widzimy szereg nowych modeli o niezwykle komfortowej budowie i ładnych linjach, jednakże o znacznie mniejszych rozmiarach karoserji i podwozia. Pozwala to na instalowanie motorów mniejszej siły, wygrywając w ten sposób na konsumpcji benzyny i oliwy oraz na zużyciu opon. Oszczędność w tym względzie dochodzi do 40% i winna być poważnie brana w rachubę przez tych wszystkich, którzy są obecnie w posiadaniu dużych wozów. Na Targach Paryskich uwidocznił się niesłychany popyt na lekkie i mniejsze wozy w Grand Palais, podczas gdy targi na wozy używane przy Porte de Versailles na terenie Targów Paryskich wykazały prawie wyłącznie sprzedaż większych wozów. Tak samo jak przenoszenie się z większych mieszkań do mniejszych cechuje pęd ku oszczędności w obecnym kryzysie, tak też i w dziale samochodów widzimy na tegorocznych pokazach nowych modeli inne nastawienie gospodarcze.

Targi Poznańskie w roku bieżącym będą wyrazem tego nastawienia i pokażą szereg modeli wozów rozmaitych firm, które potrafią uskutecznić znaczne oszczędności w budżecie komunikacyjnym zarówno przedsiębiorstw jak i prywatnych właścicieli samochodów. Jedynym okresem w roku bieżącym, tak ciężkim dla branży samochodowej i akcesorji, kiedy możemy oczekiwać zainteresowania tym działem i transakcyj, jest okres wiosenny, którego szczytowym punktem jest pierwszy tydzień maja, w okresie trwania Targów Poznańskich. Stąd wynika zainteresowanie, jakie pomimo martwoty w tej branży okazują przedstawiciele wytwórni samochodów dla Targów Poznańskich. Zaznaczyć należy również, że 3 firmy, które nigdy nie były w Polsce reprezentowane, chcą również wystawić na Targach w roku bieżącym i to po gruntownem zbadaniu rynku na miejscu. Są to przeważnie firmy angielskie.

Centralne Hale Spożywcze.

Szereg miast w Polsce buduje Centralne Hale Targowe, starając się w ten sposób usystematyzować dopływ środków spożywczych ze wsi do miasta. Tego rodzaju akcja doprowadzi do potanienia produktów żywnościowych i da wsi dobrodziejstwo wyższych cen i mniejszych kosztów pośrednictwa.

Targi Poznańskie w roku bieżącym urządzają od 1—8 maja specjalny dział poświęcony chłodnictwu i wyekwipowaniu Centralnych Hal Spożywczych. W dziale tym udział wezmą firmy, które wchodzą w rachubę przy dostawach materjałów budowlanych dla Hal Targowych, maszyn i urządzeń rzeźnickich, wag basenów dla ryb itp.

Plakat Targów Poznańskich.

Ukazał się plakat Targów Poznańskich, który w roku bieżącym przybrał skromne formy napisu w kolorze starego złota na ciemnogranatowem tle. Napis brzmi „Kupuj póki niskie ceny". Myślą przewodnią tego hasła jest, że okres deflacji ma swój przebieg naturalny i po wyczerpaniu zapasu towarów spowoduje równowagę pomiędzy ceną sprzedaży detalicznej a kosztem produkcji i że wtedy nierentujący się poziom cen ulegnie pewnej zwyżce. Dlatego też w interesie konsumentów jest poczynienie zakupów przed okresem podrożenia towaru. Zrozumienie własnej korzyści w tym względzie może być punktem wyjścia dla sezonowego ożywienia, którego wyrazem są Targi Poznańskie.

Czynny współudział sfer gospodarczych w organizacji XII. Targów Wschodnich.

W związku z rozpoczęciem akcj przygotowawczej do tegorocznej kampanji Targów Wschodnich, której przyśpieszony tym razem termin ustalono na czas od 18 do 30 czerwca br., odbyło się w lwowskej Izbie Przemysłowo-Handlowej plenarne zebranie Komitetu Obywatelskiego dla współpracy z Targami Wschodniemi w obecności reprezentantów władz, przy licznym udziale przedstawicieli sfer handlowych i przemysłowych pod przewodnictwem prezesa Izby Przemysłowo-Handlowej, senatora dr. Marcina Szarskego. Na temat bieżących zagadnień tegorocznej manifestacji, wygłosił referat dyr. Targów Wschodnich p. Grosman. Nawiązując do świeżo opublikowanych relacyj z kilku zagranicznych targów, zwrócił uwagę, że w obecnym najcięższym okresie kryzysu, znaczenie gospodarcze instytucyj targowych tem silniej się uwydatnia. Dowodem tego jest, że zainteresowanie zagranicy tą formą propagandy masowej sprzedaży bynajmniej nie osłabło, lecz przeciwnie potrzeba jej jest tam wciąż jeszcze powszechnie odczuwana i cieszy się daleko idącem poparciem ogółu. Mówca przedstawił następnie względy, jakiemi kierowały się naczelne władze Targów Wschodnich przy przełożeniu terminu tegorocznej kampanji na czerwiec, licząc się z jednej strony z potrzebami i interesami długiego szeregu rozmaitych gałęzi i branż wytwórczości, które oddawna już życzyły sobie urządzania Targów Wschodnich w porze bardziej sprzyjającej transakcjom w zakresie ich wyrobów, z drugiej zaś strony licząc się z trudnościami organizacyjnemi, które w dotychczasowej praktyce dawały się nieraz odczuwać w martwym sezonie miesięcy wakacyjnych, poprzedzających okres kampanji. Zmiana terminu spotka się z przychylnem przyjęciem tak wśród sfer bezpośrednio interesowanych, jak u czynników postronnych. Pozwala to wnosić, że przy wzmożonej pracy i przyśpieszonem jej tempie, tegoroczne Targi osiągną tradycyjną swą wyżynę. W dyskusji, jaka się po referacie rozwinęła stwierdzono, że przeniesienie Targów na czas przedwakacyjny otwiera członkom Komitetu Obywatelskiego szersze niż dotychczas możliwości intensywnej inicjatywy tak w kierunku propagandy, jak i organizowania specjalnych imprez w ramach Targów. Jako organ czynnej współpracy obywatelskiej z Targami ukonstytuowała się następnie sekcja propagandy gospodarczej i inicjatywy, w której skład weszli najpoważniejsi przedstawiciele lwowskiego społeczeństwa.

Prawo i sąd w życiu gospodarczem.

Potrącalność przy wymiarze podatku dochodowego wydatków na nowe urządzenia, potrzebne do zastąpienia urządzeń zużytych.

Wydatki na nowe urządzenia, potrzebne do zastąpienia urządzeń zużytych, nadają się z mocy art. 21 i 6 ustawy o państwowym podatku dochodowym (poz. 411 Dz. Ust. z 1925 r.) do strącania z przychodów przy wymiarze podatku dla osób prawnych, prowadzących prawidłowe księgi handlowe, o tyle tylko, o ile przewyższają wartość względnie część wartości starego urządzenia zamortyzowaną przez dokonane uprzednio prawidłowe odpisania na zużycia.

Wyrok z dnia 7 grudnia 1931 r. L. Rej. 6400/29.

Przedmiotem skargi jest orzeczenie z dnia 11 września 1929 r., którem Ministerstwo Skarbu, wbrew żądaniu odwołania skarżącej spółki przeciw wymiarowi podatku dochodowego na rok 1928, uznało odnośnie do spornych pozycyj, 1. że kwota zł 12.906.67 wydatkowana w związku z wymianą zużytych szyn i progów kolejowych na nowe, doliczona została do zysku zgodnie z punktem 1 art. 8 ustawy o państwowym podatku dochodowym poz. 411 Dz. Ust. z r. 1925, ponieważ jak z protokółu rewizji ksiąg wynika, Spółka amortyzuje urządzenia kolejowe oraz 2., że wypłacone Komitetowi wykonawczemu wynagrodzenie w wysokości zł 42.179.38 nie może być włączone do 10 proc. norm wolnych od opodatkowania, o których mowa w art. 21 ustawy, ponieważ członkowie tego Komitetu nie biorą stale czynnego udziału w zarządzie przedsiębiorstwa.

Najwyższy Trybunał Administracyjny rozważył co następuje:

Odnośnie do pozycji zł 12.906,67 sporna jest między stronami kwestja prawna, streszczająca się w pytaniu, czy amortyzowanie pewnych urządzeń przedsiębiorstwa ma wpływ na potrącalność wydatków na zastąpienie urządzeń zużytych nowemi. Kwestją tą Trybunał zajmował się już w wyroku z 30 października 1931 r. L. Rej. 5161/29 i opierając się na art. 6 i art. 8 punkt 1 ustawy oraz na przepisach wykonawczych do tych artykułów, doszedł do następującego wniosku: Wydatki na nowe urządzenia, potrzebne do zastąpienia urządzeń zużytych, nadają się do strącenia z przychodów o tyle tylko, o ile przewyższają wartość, względnie część wartości starego urządzenia, zamortyzowaną przez dokonane uprzednio odpisania na zużycie.

Powyższa zasada prawna ma zastosowanie i w niniejszym wypadku, w którym — odmiennie niż w sprawie rozstrzygniętej wyrokiem L. Rej. 5161/29 — chodzi o osobę prawną, opodatkowaną na zasadzie art. 21 ustawy. Przepisy bowiem art. 6 i 8 mają zastosowanie również do tej kategorji płatników, a także przepis wykonawczy do art. 21 ustawy t. j. § 43 rozporządzenia z 14 maja 1921 poz. 298 Dz. Ust. podobnie, jak przepisy wykonawcze do tamtych artykułów, określa granicę między potrącalnemi kosztami a wydatkami niepotrącalnemi.

Jeżeli zatem skarga, jak wynikało z zawartego w niej uzasadnienia zarzutu obrazy prawa materjalnego, wychodzi z założenia, iż fakt amortyzowania urządzenia nie pozbawia płatnika prawa domagania się, by koszt urządzenia zastępczego potrącono w pełnej mierze, założenie to należy uznać za błędne.

Natomiast nie można odmówić uzasadnienia zarzutowi wadliwości postępowania w odniesieniu do omawianej pozycji. Zastosowanie bowiem przy wymiarze zasady prawnej, postawionej wyżej przez Trybunał wymaga uprzedniego ustalenia, jaka część wartości dawnego urządzenia została zamortyzowana. W rozpoznawanej sprawie władza poprzestała na stwierdzeniu, że Spółka „amortyzuje urządzenia kolejowe“, natomiast nie ustaliła czy urządzenia zastąpione nowemi, zostały zamortyzowane w całości względnie w jakiej części. Oczywiście, zgodnie z zajętem wyżej przez Trybunał stanowiskiem, nawet fakt całkowitego zamortyzowania pewnego urządzenia nie pozbawiałby płatniczki prawa potrącenia nadwyżki kosztów urządzenia zastępczego ponad sumę zamortyzowaną, o ile ta nadwyżka ma kwalifikacje z art. 6 ustawy, to znaczy, o ile zwiększenie kosztów nie zostało wywołane ulepszeniem urządzenia. Rozumie się też samo przez się, że w razie rozbieżności między bilansem handlowym a bilansem podatkowym co do kwot amortyzacji, możliwej ze względu na granice, które zakreśla amortyzacji przepis art. 6 ustawy, podczas gdy bilans handlowy może ją przyjmować w kwotach wyższych — decyduje suma zwolniona z tytułu amortyzacji od opodotkowania.

Brak wspomnianego wyżej ustalenia, w jakiej mierze urządzenia, zastąpione nowemi, były zamortyzowane, stanowi istotną wadliwość postępowania.

Wadliwością dotknięte jest również postępowanie odnośne do drugiej spornej pozycji, która dotyczy wynagrodzenia członków Komitetu wykonawczego.

Mianowicie władza oparła odmowną decyzję co do tej pozycji na ustaleniu, że „członkowie tego Komitetu nie biorą stale czynnego udziału w zarządzie Przedsiębiorstwa“ i przez podkreślenie w tekście decyzji wyrazu „stale“ zaznaczyła, że ten moment właściwie uważa za istotny. Atoli jak to Najwyższy Trybunał Administracyjny już orzekł i uzasadnił w wyroku z 28 stycznia 1931 r. L. Rej. 875/29, 4008/30 i 4709/30 przepis art. 21 ustęp 3 ustawy nie wymaga stałego brania udziału w zarządzie do uwzględnia płaconych za to sum, jako potrącalnego, wynagrodzenia na zasadzie i w granicach tego przepisu prawa, lecz że wystarcza już „czynny“ udział. Tylko, zatem ustalenie, iż brak wymogu czynnego udziału, mogłoby uzasadnić odmówienie żądaniu odwołania. Takiego jednak ustalenia władza, wychodząc z odmiennej wykładni przepisu art. 21 ustęp 3, nie dokonała.

W środę, dnia 6 kwietnia br., o godzinie 15 odbędzie się plenarne zebranie Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu.

Powyższy brak N. T. A. uznał za dalszą wadliwość postępowanie, nie wdając się w rozpatrywanie zarzutów obrazy prawa materjalnego, jako w tym stanie rzeczy przedwczesne, ani zarzutu wadliwego postępowania władzy przy ustaleniu braku stałego udziału, ponieważ ten zarzut jest bezprzedmiotowym z uwagi na podaną wyżej przez Trybunał Administracyjny wykładnię art. 21, ustęp 3.

Z tych powodów Najwyższy Trybunał Administracyjny na zasadzie art. 19 ustawy o Najwyższym Trybunale Administracyjnym poz. 400 Dz. Ust. z r. 1926 uchylił zaskarżone orzeczenie i orzekł o spłacie.

Ustalenie wysokości opłat od pojazdów mechanicznych na rok 1932/33.

W Dz. U. R. P. Nr. 20 z dnia 15. III. ogłoszone zostało rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29. II. r. b. ustalające wysokość opłat od pojazdów mechanicznych na rok budżetowy 1932/33, a ustanowionych w art. 6 ustawy z dn. 3. II. 1931 r. o Państwowym Funduszu Drogowym.

Wysokość opłat w stosunku rocznym jest następująca: 1) od samochodu osobowego, służącego do własnego użytku — po zł 40 od każdych 100 kg. wagi własnej samochodu, 2) od autobusów — po zł 36 od każdych 100 kg. wagi własnej samochodu, 3) od dorożki samochodowej (taksówki) po zł 35 od każdych 100 kg. wagi własnej, 4) od samochodu ciężarowego lub traktora, służącego do własnego użytku — po zł 32 od każdych 100 kg. wagi własnej, 5) od samochodu ciężarowego lub traktora, użytkowanego w celach zarobkowych — po zł 40 od każdych 100 kg. wagi własnej, 6) od motocykla bez przyczepki po zł 50 od sztuki, 7) od motocykla z przyczepką oraz od trzykołowych pojazdów mechanicznych (cyklonetek) po zł 75 od sztuki. Opłaty w wysokości ustalonej w poz. 1—5, pobierane są także od przyczepek do danych pojazdów mechanicznych.

Przy obliczeniu wagi pojazdów mechanicznych, nie uwzględnia się ilości do 50 kg. włącznie, a ilości większe niż 50 kg. liczy się za 100 kg.

Dla pojazdów mechanicznych i przyczepek na kołach o pełnych obręczach gumowych podwyższa się określone powyżej stawki o 50%, na kołach zaś i obręczach żelaznych o 100%. Od pojazdu mechanicznego, posiadającego różne typy obręczy, pobiera się stawki według typu obręczy, podlegającego wyższej opłacie.

Omawiane rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1. IV. r. b., wykonanie jego zostało poruczone Ministrowi Robót Publicznych.

Układ wierzycieli z dłużnikiem.

W myśl art. 60—62 rozporządzenia o zapobieganiu upadłościom z dnia 23. XII. 1927 roku (Dz. U. R. P. 3 poz. 20 z 1928 r.) sąd rozpoznający układ, zawarty w trybie art. 59 tegoż rozporządzenia, między dłużnikiem a wierzycielami, może albo zatwierdzić ten układ, albo zatwierdzenia odmówić, natomiast nie jest uprawniony do uzupełnienia lub korygowania układu drogą wprowadzania warunków, które nie zostały umieszczone w protokóle układu (23. X. 1931 r. 10. 1012-31).

Różne.

Struktura Centralnego Związku Przemysłu Polskiego.

Komisja mężów zaufania Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów oraz Naczelnej Organizacji Przemysłu i Rolnictwa Zach. Polski zakończyła swe przedwstępne prace organizacyjne w kierunku połączenia i utworzenia Centralnego Związku Przemysłu Polskiego. Jak się dowiadujemy zatwierdzony przez Komisję statut Centralnego Związku Przemysłu Polskiego przewiduje utworzenie trzynastu grup zasadniczych, które stanowić będą poszczególne główne działy produkcji przemysłowej. Grupy te są następujące: 1) Górnictwo i przemysł węglowy, 2) Górnictwo i Hutnictwo żelazne, 3) Górnictwo i Hutnictwo cynku i ołowiu i innych metali, 4) Górnictwo i przemysł naftowy, 5) Przemysł metalowy, mechaniczny, elektryczny i elektryfikacyjny, 6) przemysł chemiczny, 7) przemysł włókienniczy, 8) przemysł cukrowniczy, 9) inne przemysły rolnicze jak drzewny, spirytusowy, ziemniaczany, drożdżowy, młynarski, piwowarski i t d., 10) przemysł papierowy i celulozy, 11) przemysł mineralny (cement, wapno, ceramika i t. d.) i budowlany, 12) instytucje kredytowe i ubezpieczeniowe, 13) organizacje gospodarcze różne, nie podpadające pod żadną z powyższych grup. Na tych podstawach nastąpi likwidacja obecnie istniejących organizacyj i utworzone będą nowe odpowiadające powyższym grupom.

Bez protestu — bez kosztów.

W czasie, gdy na rynku znajduje się duża ilość weksli ważną jest niezmiernie sprawa możliwego obniżenia kosztów, związanych z obrotem wekslowym.

Jednym ze sposobów obniżenia tych kosztów jest umieszczenie na wekslu zastrzeżenia, mocą którego posiadacz wekslu byłby zwolniony od dokonania protestu z powodu niezapłacenia sumy wekslowej w terminie.

Kwestję tę reguluje art. 45 prawa wekslowego, który stanowi, że zwolnienie od protestu może być dokonane za pomocą umieszczenia na wekslu słów „bez kosztów", „bez protestu" lub też innych słów równoznacznych.

Posiadacz wekslu z klauzulą „bez kosztów", „bez protestu" nie jest zwolniony od przedstawienia wekslu w przepisanym terminie do zapłaty ani też od zawiadomienia swego poprzednika w razie niewykupienia wekslu.

Istnieje jednak domniemanie, że weksel został przedstawiony do zapłaty i ten kto się powołuje na to, że weksel nie został przedstawiony winien go w razie sporu udowodnić.

Klauzule „bez kosztów" — „bez protestu" umieścić może na wekslu zarówno wystawca jak i indosant. Różnica polega tylko na tem, że przy umieszczaniu tej klauzuli przez wystawcę ma ona skutek wobec wszystkich dłużników wekslowych.

Gdy zaś klauzulę tę umieszcza indosant ma ona skutek tylko wobec niego. Jeżeli posiadacz wekslu mimo zastrzeżenia, zwalniającego go od protestu a uczynionego przez wystawcę, dokonał protestu wekslu, to wtedy sam ponosi koszty protestu.

Gdy zaś zastrzeżenie pochodzi od indosanta, koszty protestu obciążają wszystkich dłużników wekslowych.

Posiadacz wekslu, zwolniony od protestu, może dochodzić swoich praw z wekslu na zasadzie skargi wekslowej w trybie zwrotnego poszukiwania. Zauważyć jednak należy, że nawet w wypadku zwolnienia od protestu posiadacz takiego weksla nie będzie mógł uzyskać z niego klauzuli egzekucyjnej, bowiem przepisy ustawy postępowania cywilnego zezwalają na udzielenie klauzuli egzekucyjnej tylko w wypadku przedstawienia wekslu protestowanego.

Posiadacz wekslu, będąc zwolnionym od protestu zachowa jednak mimo braku protestu regres wekslowy do wszystkich z wekslu zobowiązanych osób

Normalnie według braku protestu wszyscy indosanci przestają być odpowiedzialnymi i posiadacz wekslu zachowuje tylko regres wekslowy przeciwko wystawcy.

W wypadku gdy posiadacz został zwolniony z obowiązku dokonania protestu wszyscy indosanci (jeśli zwolnienie pochodzi od wystawcy) są w dalszym ciągu z wekslu tego zobowiązani.

Uwaga.

W biurze Związku Fabrykantów znajduje się spis nowomianowanych członków i zastępców komisyj szacunkowych dla podatku przemysłowego od obrotu w Okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu — oraz komisji odwoławczej przy Izbie Skarbowej.

Również w biurze Związku można zasięgnąć informacyj w sprawie listy kontyngentów autonomicznych i specjalnych na miesiące marzec i kwiecień br. na towary zakazane do przywozu od dnia 1 stycznia 1932 r.

Wyroby firm krajowych, godne polecenia:

Ceny ogłoszeń w dziale niniejszym wynoszą 25,— zł za 1 wiersz na rok 1932.

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1 — Czcionkami Drukarni Polskiej S. A. w Poznaniu.
Redaktor odpowiedzialny Dyrektor Franciszek Łyczywek.